

Спор који је покренут пред Судом удруженог рада поводом издвајања основне организације из радне организације, не може спречити упис у судски регистар предузећа насталог од основне организације која се сматра издвојеном и која више није имала могућности да остане сама, јер су се све остале основне организације организовале као јединствено предузеће, а рок за усаглашавање је 31. XII 1989.

Разграничење имовине, права и обавеза или накнада штете ако је до исте дошло издвајањем, решава се споразумно или путем суда али то није сметња да се новоорганизовано предузеће упише у судски регистар”.

(Решење Вишег привредног суда, Пж. 581/90 од 5. 02. 1990).

припремио др Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Право на стан и стаж осигурања остварен после пензионисања

Радник је у предлогу за покретање поступка навео да му је неправилно признат број бодова по основу радног стажа због чега се нашао на 15. месту ранг-листе. Предложио је да Суд донесе одлуку којом ће утврдити да му припада 208 бодова по основу радног стажа, уместо признатих 104,8 бодова и обавезати организацију да га уврсти на одговарајуће место на ранг-листу.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком Ст. број 496/88 од 26. априла 1988. године усвојио захтев радника и поништио одлуку Радничког савета од 30. 12. 1985. године о додели двособног стана, површине 58,85 м² на привремено коришћење и обавезао Радну организацију да сачини нову ранг-листу за расподелу станова и да изврши поновну расподелу спорног стана. Утврдио је да је радник раније радио као радник Радне организације и да се већ више година налази у пензији. Укључен је у ранг-листу за расподелу станова према пензијском стажу у моменту престанка радног односа, односно пензионисања. Првостепени суд је нашао да пензионисаном раднику треба признати бодове за радни стаж и од пензионисања до доношења ранг-листе, односно стаж који је остварио после пензионисања. Како би се радник са тако утврђеним бројем бодова нашао испред радника којем је додељен стан, то је суд поништио одлуку о додели стана.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. број 3933/88 од 22. новембра 1988. године усвојио жалбу Радне организације, преначно првостепену одлуку и одбио захтев радника да поништи одлуку самоуправних органа Радне организације о извршеној расподели стана. У објашњењу је навео да пензионисани радници имају право да учествују у расподели станова по основу њиховог минулог рада. То другим речима значи према годинама стажа које су имали у моменту престанка радног односа због пензионисања. Отуда се њима не може у стаж осигурања признати време осигурања које су остварили после пензионисања. Уосталом и према Правилнику о стамбеним односима организације, у стаж се рачуна само време које је раднику уписано у радној књижици „за пензију”, дакле не и после пензије.

Одредба чл. 36. став 2. Закона о стамбеним односима по којој се промене у реду првенства за решавање стамбених потреба врше све до доношења одлуке о давању стана на коришћење, важе за раднике који остварују право на добијање стана и по основу текућег и по основу минулог рада, дакле за раднике у радном односу, а не и за раднике којима је радни однос престао због пензионисања и који остварују право на добијање стана само по основу минулог рада оствареног од пензионисања.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Ст. број 496/88 од 28. 4. 1988. године и Одлука Суда удруженог рада Србије I Сд 3933/88 од 29. 11. 1988. године).

Додела две стамбене јединице

Радница и друштвени правобранилац самоуправљања су у предлогу за покретање поступка навели да је Раднички савет донео одлуку 14. 4. 1987. године о додели гарсонijере у Улици Саве Ковачевића бр. 48 у Београду, како би радница, заједно са станом у коме сада станује у Улици цара Хаила Селасија бр. 7, по структури једнособним, извршила замену и решила на одговарајући начин своје стамбено питање. Предложили су да Суд поништи наведену одлуку Радничког савета, јер је незаконито вршити доделу две стамбене јединице раднику ради решавања стамбеног питања.

Основни суд удруженог рада у Београду одлуком Ст. број 909/88 од 22. 9. 1988. године одбио је стављени захтев. Утврдио је да је радница којој је додељена гарсонijера, стекла приоритетно право решавања стамбеног питања на основу другог места на ранг-листи за 1985. годину, када јој је на привремено коришћење био додељен неодговарајући једноипособан стан, уз обавезу да јој се додели одговарајући стан.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. број 5301/88 од 22. децембра 1988. године, одбио жалбу и потврдио одлуку првостепеног суда. У образложењу је навео да је правилна оцена првостепеног суда да је оспорена одлука надлежних органа организације о додели гарсонijере заинтересованој радници, у складу са одредбом чл. 16. став 3. Правилника о решавању стамбених потреба радника Радне организације. Наведеном одредбом је утврђено да се раднику који је носиоц станарског права на стану неодговарајуће структуре може уз тај стан доделити још једна стамбена јединица, ради замене та два стана за један. Ставом 3. истог члана утврђено је да је замену станова из става 2. овог члана, радник дужан да изврши у законском року, а уколико у року од године дана не успе да изврши замену станова за одговарајући стан, враћа мањи стан који му је додељен у смислу овог правилника и има право да се поново јави са захтевом за решавање стамбеног питања. Имајући у виду цитиране одредбе Самоуправног општег акта правилна је одлука надлежних органа радне заједнице о додели гарсонijере заинтересованој радници.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Ст. број 909/88 од 22. 9. 1988. године и Суда удруженог рада Србије број 5301/88 од 22. децембра 1988. године.)

Непостојећи самоуправни општи акт и одлучивање о личном дохотку

Група радника је у предлогу за покретање поступка навела да је Правилником о стицању, утврђивању и распоређивању дохотка и чистог дохотка, расподели средстава за личне дохотке и заједничку потрошњу, који се примењује од 1. 1. 1988. године, утврђен обрачун варијабилног дела за раднике стручне службе у износу од 100% од оствареног резултата рада радних јединица, односно целог ООУР. Наведена одредба је примењивана до маја месеца 1988. године, када је Раднички савет донео одлуку којом се утврђује проценат учешћа предлагача у варијабилном делу личног дохотка са 60% од процента оствареног резултата радних јединица. Предложили су да Суд обавезе организацију да им изврши исплату разлике варијабилног дела личног дохотка према Правилнику.

Основни суд удруженог рада у Београду одлуком Нп. број 1724/88 од 10. октобра 1988. године је утврдио да Правилник о стицању, утврђивању и распоређивању дохотка и чистог дохотка и расподели средстава за личне дохотке донет 15. 8. 1987. године, не производи правно дејство, те обавезао Основну организацију да у року од 60 дана усвоји нови самоуправни општи акт којим ће утврдити критеријуме и мерила за стицање и расподелу дохотка и личних доходака на законом прописани начин. Ставом 3. изреке одлуке суд је одбио захтев радника за исплату разлике личног дохотка. Утврдио је да Правилник о стицању, ут-

врђивању и распоређивању чистог дохотка и расподела средстава за личне дохотке није усвојен личним изјашњавањем радника на референдуму, већ је само поднет на потврду Координационом одбору општине Врачар за праћење и спровођење Друштвеног договора СР Србије. Суд је применом чл. 438. став 1. Закона о удруженом раду закључио да поменути правилник не може производити правно дејство, па се самим тим не може ни примењивати при расподели средстава за личне дохотке и заједничку потрошњу. Из наведених разлога је првостепени суд утврдио да је неоснован захтев радника за исплату личног дохотка који би се заснивао на самоуправном општем акту који не производи правно дејство. Првостепени суд је обавезао Основну организацију да у смислу одредбе члана 93. Закона о удруженом раду, која предвиђа да су радници у организацији обавезни да утврде основе и мерита за расподелу средстава за личне дохотке, усвоје нови самоуправни општи акт којим ће утврдити критеријуме и мерила за стицање и расподелу дохотка и личних доходака.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. 5558/88 од 6. 4. 1988. године одбио жалбу радника и потврдио одлуку првостепеног суда у делу којим је утврђено да Правилник не производи правно дејство и у делу којим је организација обавезана да у року од 60 дана усвоји нови самоуправни општи акт којим ће утврдити критеријуме и мерила за стицање и расподелу дохотка и чистог дохотка. Исту одлуку је преиначио у делу којим је Суд одбио као неосноване захтеве радника за исплату разлике личног дохотка и исте одбио као преурађене. У образложењу је навео да је првостепени суд правилно одбио захтев предлагача за исплату разлике личног дохотка по Правилнику који не производи правно дејство. Међутим, погрешно је што је тај захтев одбио као неоснован. Захтев предлагача није неоснован него преурађен, јер одредба самоуправног општег акта на којој он заснива своје право, као и цео самоуправни општи акт, не производи правно дејство. Међутим, радници организације могу донети самоуправни општи акт на законом прописани начин, којим би ретроактивно покрили читав спорни период времена. Овако усвојен самоуправни општи акт, могао би да делује од првог дана примене ранијег самоуправног општег акта, који по судској одлуци не производи правно дејство. Самим тим, повратно дејство овако усвојеног самоуправног општег акта конвалидирало би ранији самоуправни општи акт, чиме би били створени услови за одлучивање о захтеву предлагача за исплату разлике личног дохотка за читав спорни период.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Нп. број 1724/88 од 10. октобра 1988. године и Суда удруженог рада Србије Сд. број 5558/88 од 6. априла 1989. године).

припремила *Радмила Шаркић*